

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloleté deti **1/ Z.**, narodenú X., **2/ P.**, narodenú X., bývajúce u matky a zastúpené kolíznym opatrovníkom Ú., deti rodičov, matky J., narodenej X., bývajúcej v H., a otca J., narodeného X., bývajúceho v H., zastúpeného JUDr. J., advokátom so sídlom v K., a v právnej veci **J.**, narodenej X., bývajúcej v H., zastúpenej matkou J., narodenou X., bývajúcou v H., **o určenie výživného**, vedenej na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 1 P 19/2007, na dovolanie otca J. proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 2. júla 2009 sp. zn. 11 CoP 5/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bardejov rozsudkom z 23. apríla 2008 č.k. 1 P 19/2007-32 v znení opravného uznesenia toho istého súdu z 18. novembra 2008 č.k. 1 P 19/2007-43 zaviazal otca detí prispievať na výživu každého z troch detí - J., narodenej X., Z., narodenej X. a P., narodenej X. mesačne sumou 30 % sumy životného minima počnúc 1. novembrom 2007 k rukám matky vždy do 15. dňa v mesiaci vopred. Zároveň uložil otcovi povinnosť zaplatiť dlžné výživné za obdobie od 1. novembra 2007 do 30. apríla 2008 v sume 12 636 Sk spolu s bežným výživným do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

Na odvolanie otca Krajský súd v Prešove ako odvolací súd rozsudkom z 2. júla 2009 sp. zn. 11 CoP 5/2009 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením v časti o povinnosti otca prispievať na výživu detí a vo výroku o trovách konania. Rozsudok

súdu prvého stupňa zmenil vo výroku o dlžnom výživnom za obdobie od 1. novembra 2007 do 30. apríla 2008 tak, že otec je povinný uhradiť spolu s bežným výživným do troch dní od právoplatnosti rozsudku zaostalé výživné pre každú z dcér vo výške 106,48 €. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal otec dovolanie, v ktorom poukázal na ustanovenie § 237 písm. f/ v spojení s § 238 ods. 1 a 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“). Vytýkal odvolaciemu súdu a súdu prvého stupňa, že „vôbec nezisťovali skutkový stav veci, t.j. konali bez otca detí“; tvrdil, že vyživovaciú povinnosť si riadne plnil a plní a že tvrdenia zákonnej zástupkyne maloletých detí treba považovať za nepravdivé. Ďalej uviedol, že v súčasnosti má už novú rodinu, z ktorej pochádzajú dve maloleté deti. Žiadal, aby dovolací súd rozsudky súdov oboch stupňov zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Matka detí a plnoletá dcéra J. vo svojom písomnom vyjadrení nesúhlasili s dovolaním otca.

Kolízny opatrovník maloletých detí sa k dovolaniu otca nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Osobitne však

treba zdôrazniť, že v zmysle § 238 ods. 4 O.s.p. dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva, alebo o osvojení.

V danom prípade dovolanie smeruje proti rozsudku vydanému vo veci úpravy vyživovacej povinnosti otca voči deťom, teda vo veci upravenej zákonom o rodine (pričom nejde o rozsudok o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva, alebo o osvojení). Napadnutý rozsudok teda nevykazuje znaky rozsudku, proti ktorému je dovolanie prípustné, ale znaky rozsudku, u ktorého je prípustnosť dovolania zákonom výslovne vylúčená (porovnaj § 238 ods. 4 O.s.p.).

Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, nedostatku zákonom predpísaného spôsobu začatia konania, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Treba uviesť, že § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia zásadne nie je predmet konania významný, preto ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie vylúčené.

Existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolateľ netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto nevyplýva ani z týchto ustanovení.

Dovolateľ prípustnosť svojho mimoriadneho opravného prostriedku zakladá na ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p., podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. V zmysle § 18 prvá veta O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv (napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom – § 41 O.s.p., nazerať do súdneho spisu a robiť si z neho výpisy, odpisy a fotokópie – § 44 O.s.p., byť predvolaný na súdne pojednávanie – § 115 O.s.p., vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali – § 123 O.s.p.).

Podľa § 101 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti, označia dôkazné prostriedky a že dbajú na pokyny súdu.

Súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takeého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy (§ 101 ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p. ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Z obsahu spisu nemožno vyvodit' záver, že by súd prvého stupňa a odvolací súd odňali dovolateľovi možnosť konať pred súdom. Ako účastník konania mal otec detí možnosť (právo) konať pred súdom prvého stupňa aj pred odvolacím súdom, svoje právo však v plnej miere nevyužil, keďže napriek predvolaniu sa nezúčastnil na súdnych pojednávaniach. Na pojednávanie konané pred súdom prvého stupňa 23. apríla 2008 bol náležite predvolaný (§ 46 ods. 2 O.s.p.), svoju neúčasť však neospravedlnil a ani nežiadal o odročenie tohto pojednávania. Na odvolacie pojednávanie 2. júla 2009 bol tiež náležite predvolaný (§ 46

ods. 2 O.s.p.), a to aj s výzvou, aby predložil dôkaz o tom, že je zaplatené dlžné výživné v zmysle odvolania, na toto pojednávanie bol volaný aj jeho zástupca – advokát JUDr. J. (predvolanie prevzal 5. júna 2009), avšak ani jeden z nich sa na odvolacie pojednávanie neustanovil, svoju neúčasť neospravedlnil a ani nepožiadal o odročenie pojednávania. Zároveň treba konštatovať, že dovolateľ súdu prvého stupňa a ani odvolaciemu súdu žiadne dôkazy nepredložil.

Citované ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. umožňuje vec prejednať v neprítomnosti účastníka, ktorý i keď bol riadne predvolaný, nedostavil sa na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. Z toho predpokladu vychádza aj ustanovenie § 119 ods. 1 prvá veta O.s.p., v zmysle ktorého sa môže pojednávanie *odročiť len z dôležitých dôvodov*. Dovolateľ sa svojím nedostavením na pojednávanie a nepožiadanim o odročenie pojednávania zriekol svojho práva účasti na pojednávaní. Nižšie súdy postupovali v plnom súlade s ustanovením § 101 ods. 2 O.s.p., nemožno preto v ich postupe vidieť odňatie možnosti dovolateľovi konať pred súdom, uvedeným postupom súdu predsa dovolateľ nebol vylúčený z realizácie procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov, ale z tejto realizácie sa svojim dobrovoľným rozhodnutím o neúčasti a o nepredložení dôkazov vylúčil sám.

Pokiaľ dovolateľ tvrdí, že súdy nezistili dostatočne skutkový stav veci, dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. nezakladá, že súdy svoje rozhodnutie založili na neúplných skutkových zisteniach (porovnaj napr. R 37/1993, R 125/1999). Nedostatočné skutkové zistenie má za následok vydanie vecne nesprávneho rozhodnutia súdu, samo osebe ale nie je vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

V dovolaní sa odvolaciemu súdu zjavne vytýka aj to, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), keďže sa tvrdí, že je nespravodlivé a nezákonné. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. K odňatiu možnosti

dovolateľa pred súdom konať nemohli viesť ani právne závery, na ktorých súd založil svoje rozhodnutie, lebo ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. dáva odňatie možnosti konať pred súdom do súvislosti výlučne s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Súd svojím právnym posúdením veci v rozhodnutí neporušuje žiadnu procesnú povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona a ani procesné právo účastníka (dovolateľa). Či už teda odvolací súd svoje rozhodnutie založil na správnom alebo nesprávnom právnom posúdení veci (poznámka: dovolací súd rozhodnutie z tohto aspektu neposudzoval), neodňal tým dovolateľovi možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Keďže v danom prípade dovolanie nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné a nebola preukázaná existencia dovolateľom namietanej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a neboli zistené ani iné vady uvedené v § 237 O.s.p., dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že podané dovolanie je neprípustné, a preto ho odmietol (§ 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Vzhľadom na právnu úpravu dovolacieho konania sa nezaoberal rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní dovolateľovi ako neúspešnému účastníkovi nevzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania. Právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo úspešným účastníckam proti dovolateľovi (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.), im však nebolo možno priznať náhradu trov dovolacieho konania, pretože návrh na uloženie povinnosti náhrady trov (zrejme z dôvodu, že im v tomto konaní trovy ani nevznikli) nepodali (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 17. decembra 2009

JUDr. Jana B a j á n k o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková

